

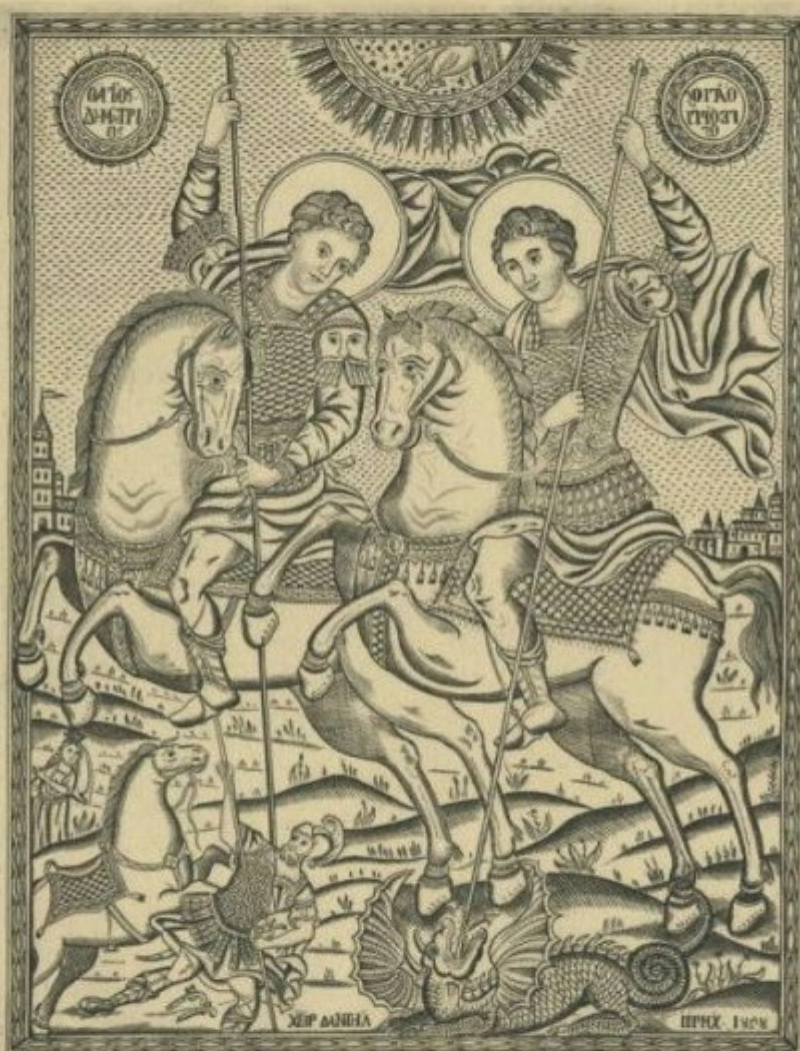
9 Οκτωβρίου 2014

Εγκαίνια έκθεσης, στη Θεσσαλονίκη, με Αγιορείτικες Χάρτινες Εικόνες του 18ου-19ου αιώνα

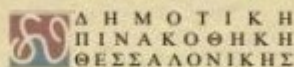
/ [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#)

ΧΑΡΤΙΝΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΤΗΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
www.dimitria.thessaloniki.gr

ΔΗΜΟΤΙΚΗ
ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ – 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Εγκαίνια Έκθεσης
Πέμπτη 9 Οκτωβρίου 2014, 8:00 μ.μ.

Casa Bianca
Βασ. Όλγας 180 & Θεμ. Σοφούλη

Εγκαίνια: 9 Οκτωβρίου, 20:00
Στο πλαίσιο των 49ων Δημητρίων.
Casa Bianca > Ανατολικά προάστια
Διεύθυνση: Βασ. Όλγας 180 & Θεμ. Σοφούλη

Τηλέφωνο: 2310 427555,

e-mail: thes-pin@otenet.gr

Τρίτη: 10:00 με 18:00

Τετάρτη: 10:00 με 18:00

Πέμπτη: 10:00 με 18:00

Παρασκευή: 10:00 με 18:00

Σάββατο: 10:00 με 18:00

Κυριακή: 10:00 με 18:00

Εισιτήρια: Είσοδος ελεύθερη.

Οι χάρτινες εικόνες του Αγίου Όρους

Οι χάρτινες εικόνες ή στάμπες, δηλαδή τα θρησκευτικά χαρακτηριστικά που δίνονταν από τα ορθόδοξα μοναστήρια και από άλλα ιερά καθιδρύματα στους προσκυνητές ως «ευλογία», αποτελούν μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα πτυχή της εκκλησιαστικής εικονογραφίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας, που στις μέρες μας βρίσκει όλο και περισσότερο την πρόπευσα αναγνώριση. Πρόκειται για αυτόνομα (μη ενταγμένα σε βιβλία) έργα, που στην πλειονότητά τους μετά τον 18ο αιώνα είναι χαλκογραφίες. Απεικονίζουν είτε μοναστήρια και σκήτες είτε αγίους και θρησκευτικές σκηνές με βάση την παράδοση της ορθόδοξης αγιογραφίας.

Ταχεία στην εκτύπωση και εύκολη στη μεταφορά, μια χαραγμένη απεικόνιση του κτηριακού συγκροτήματος της μονής, που πλαισιωνόταν συνήθως από το γύρω τοπίο και συμπληρωνόταν με παραστάσεις αγίων προσώπων και θρυλικές σκηνές, αντιπροσώπευε για τους πιστούς ένα εναργές σύνολο πληροφοριών. Αυτό τους έδινε τη δυνατότητα να αναπαραστήσουν με τη φαντασία τους το ιερό καθίδρυμα, ενώ παράλληλα μετέφερε ένα θρησκευτικό και, πολλές φορές, μυστικό μήνυμα σε μία έντονα θρησκευόμενη κοινωνία.

Οι έντυπες αυτές παραστάσεις ήταν περιζήτητες σε κοινό, το οποίο δεν είχε, έξω από τον χώρο της εκκλησίας, παρά ελάχιστες ευκαιρίες να χαρεί μια ζωγραφιά, και ακόμη λιγότερες να αποκτήσει μία δική του. Η υψηλή τιμή των φορητών εικόνων τις καθιστούσε προσίτες μόνο στις εύπορες τάξεις, γι' αυτό και οι χάρτινες εικόνες εύρισκαν τη θέση τους στο προσκυνητάρι των σπιτιών των απλών ανθρώπων.

Οι πρώτες γνωστές χαλκογραφίες που έχουν παραχθεί στο Άγιον Όρος χρονολογούνται γύρω στο 1770. Από τότε και ως τα τέλη του 19ου αιώνα το Άγιον Όρος αποτέλεσε αδιαμφισβήτητο το μεγαλύτερο κέντρο παραγωγής χάρτινων εικόνων, οδηγώντας την ορθόδοξη χαρακτηριστική στην πιο πρωτότυπη και ολοκληρωμένη έκφρασή της με έργα που τα χαρακτηρίζει ένα ευδιάκριτο τοπικό χρώμα.

Οι Καρυές ήταν το μεγάλο κέντρο της αγιορειτικής χαρακτηριστικής, και ειδικότερα τα πέριξ του Πρωτάτου κελιά με τους ζωγράφους, χαλκογράφους, σταμπαδούρους και διακινητές μοναχούς, καθώς και η κεντρική αγορά, όπου δούλευαν και λαϊκοί τεχνίτες.

Γιώργος Γκολομπίας

Ο αρχάγγελος Μιχαήλ παιδεύει την ψυχή του πλούσιου
Χαλκογραφία, 58,4x41,8 εκ., 1858, (Άγιον Όρος)
Χαράκτης: Ευθύμιος ιεροδιάκονος

Η συλλογή χάρτινων εικόνων της Αγιορειτικής Πινακοθήκης

Η Αγιορειτική Πινακοθήκη της Μονής Σίμωνος Πέτρας συλλέγει από δεκαετίες χάρτινες εικόνες αγιορειτικού ενδιαφέροντος. Πρόκειται για χαλκογραφίες κυρίως, που είτε έχουν αγιορειτική θεματολογία είτε χαράχτηκαν στο ίδιο το Άγιον Όρος. Με δωρεές και αγορές έργων κατόρθωσε να συγκροτήσει τη σημαντικότερη, παγκοσμίως, συλλογή σε χαλκογραφημένες πλάκες και εικόνες τυπωμένες σε χαρτί.

Παράλληλα, καταρτίστηκε corpus των αγιορειτικών χαλκογραφιών, το οποίο δημοσιεύεται με τίτλο: Αγιορειτική Χαλκογραφία (18ος-19ος αι.). Η έκδοση είναι καρπός πολυετούς έρευνας, συστηματικής καταγραφής και φωτογραφικής τεκμηρίωσης, στις συλλογές χαρακτικών της Σιμωνόπετρας, άλλων αγιορειτικών μονών, βιβλιοθηκών, ιδρυμάτων και ιδιωτών στην Ελλάδα, τα Βαλκάνια, τη Δυτική Ευρώπη και τη Ρωσία.

Η μονή Σίμωνος Πέτρας
Χαλκογραφία, 43,2x33 εκ., 27 Μαρτίου 1870, (Άγιον Όρος)
Χαράκτης: Ιωάννης (Καλόγος)

→
Οι άγιοι Δημήτριος και Γεώργιος καβαλάρηδες
Χαλκογραφία, 39,8x31,2 εκ., 1858, (Άγιον Όρος)
Χαράκτης: Δανιήλ ιερομόναχος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ
Φανή-Μαρία Τσιγκάκου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ
Αντώνιος Βασιλειάδης

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΙΩΝ
Μάρκος Καμπάνης
Εργαστήριο Μονής Χιλανδαρίου

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Στράτος Καλαφάτης

ΠΛΑΙΣΙΑ
pg Πλαίσιο

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ
ΜΘ΄ ΔΗΜΗΤΡΙΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΑΓΟΡΕΠΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ

φωτοτυπο